

3) accounting registers for a participant of joint venture for recording in them results of joint venture (paragraph 19 NAS 12 “Financial investments”).

Algorithm of preparation of financial reports for the company, which is a participant of a joint venture, at present as a very rough rule of thumb is as follows:

1) each participant makes its balance sheet excluding joint venture’s activity, recording the contributions to joint venture as part of receivables;

2) Authorized participant (operator) provides a balance sheet of joint venture;

3) each participant selects its share in the balance sheet of joint venture which belongs to him according to its interests in jointly controlled assets and liabilities defined by the contract;

4) each participant creates values in his final balance sheet taking into account its share in jointly controlled assets and liabilities by line to line summarizing of items of corresponding values of two balance sheets: separate and joint venture’s.

Analyzing this algorithm, we can conclude that it resembles the proportionate consolidation method, which until recently existed in IAS 31 “Interests in Joint Ventures” was the basic method of accounting for jointly controlled enterprises (jointly controlled entities) [1]. The standard had the following definition: proportionate consolidation is a method of accounting whereby a venturer’s share of each of the assets, liabilities, income and expenses of a jointly controlled entity is combined line by line with similar items in the venturer’s financial statements or reported as separate line items in the venturer’s financial statements.

Thus, the existing Guideline provides, in essence, a partial application of the proportionate consolidation method. Why do a partial? First, it does not apply proportionate consolidation for income and expenses of joint venture and the operator does not include income statement. Moreover, the Guideline do not show how to include in reports of participants information on revenues and expenses of joint venture. Second, the consolidation process involves elimination of results of operations between objects that fall in the consolidation perimeter (in this case, participant (venturer) and the same joint venture). This procedure in reporting using NAS is absent.

Thus, the method of accounting of joint venture in the Guideline is half-hearted and incomplete. In addition, with the implementation of changes to IFRS and the publication of the new standard IFRS 11 “Joint Arrangements” method of proportionate consolidation is absent as a method of accounting of joint venture [2].

In order to improve legal regulation of joint venturer and reporting is necessary to finalize the existing Guideline in the part of recognition of a participant’s shares in the revenues and expenses of joint venture, mutual elimination of the results of operations in the revenue and expenses sheet of joint venture. All these measures are aimed at improving the reliability of financial reporting, which is used for the users for management decisions and principles of conservatism and substance over form.

References: 1. *International Accounting Standard 31 “Interests in Joint Ventures”*. Available at: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ias31_en.pdf. 2. *International Financial Reporting Standard 11 “Joint Arrangements”*. Available at: <http://www.europarl.europa.eu>.

УДК 657.22

О. Ю. Акименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

В. С. Сорока, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

РАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Ключові слова: організація обліку, етапи, складова організації обліку, обліковий процес, стратегічне управління.

У час стрімкого розвитку новітніх технологій, високого рівня інформаційного забезпечення та непередбачуваності розвитку економіки України підприємства, незалежно від їх галузевої належності, прагнуть уникнути збитковості. Не є винятком і сільськогосподарські підприємства, на діяльність яких впливає велика кількість факторів, у тому числі і проін-

формованість управлінців результатами їхньої діяльності. Одним із основних джерел у системі інформаційного забезпечення управління підприємством є бухгалтерський облік і безпосередньо обліковий процес, адаптований до галузевої специфіки підприємства.

Виокремленню характерних рис, що впливають на організацію обліку сільськогосподарських підприємств, присвячені праці таких вітчизняних учених, як Ф. Ф. Бутинець, В. В. Сопко, В. Б. Захожай, С. Ф. Голов, Т. Г. Камінська, Л. К. Сук, М. Г. Чумаченко та інші. Незважаючи на значний внесок науковців у вирішення питань, пов'язаних із раціоналізацією та оптимізацією обліку на підприємствах сільського господарства, вони досі залишаються відкритими та актуальними.

Організація обліку є одним із найбільш відповідальних етапів створення сільськогосподарського підприємства та підготовки його до ефективної діяльності. Без організованого обліку неможлива ефективна господарська діяльність [3]. Тому, погоджуючись із думками науковців, розуміємо під організацією обліку сукупність дій зі створення цілісної системи бухгалтерського обліку, підтримання і підвищення рівня її організованості, функціонування якої спрямоване на забезпечення інформаційних потреб користувачів облікової інформації, включаючи вибір форм організації та формування матеріального інформаційного забезпечення облікового процесу [4].

Правила ведення бухгалтерського обліку встановлені на рівні держави. Водночас процес організації обліку відноситься до компетенції власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства й установчих документів [5]. З певним ступенем самостійності власник підприємства та головний бухгалтер вирішують питання вибору методів та способів ведення обліку та складання фінансової звітності. Організаційна культура головного бухгалтера також відіграє одну з ключових ролей у забезпеченні раціональної організації обліку [1].

Організуючи процес обліку на сільськогосподарському підприємстві, слід враховувати галузеві особливості:

- пряме призначення землі для генерування готової продукції;
- тривалість операційного циклу;
- невідповідність процесу витрат праці та матеріальних витрат виходу продукції;
- систему оподаткування, обліку та звітності, наявність пільг;
- порядок обліку біологічних активів на різних стадіях їх росту та розвитку;
- вплив погодних умов та ін.

Процес організації обліку на сільськогосподарському підприємстві доцільно представити такими послідовними етапами: методичним, технічним та організаційним (таблиця). Специфіку сільськогосподарського підприємства доречно враховувати на кожному етапі організації обліку та для підвищення її ефективності затверджувати такі внутрішньо-нормативні документи: наказ про організацію бухгалтерського обліку (з чітко прописаними нормами щодо всіх елементів облікової політики), положення про головного бухгалтера, положення про бухгалтерську службу, посадові інструкції (для чіткого розмежування обов'язків, прав, відповідальності, взаємовідносин у бухгалтерії та бухгалтерії з іншими підрозділами), графік документообігу. Але негативним фактом сьогодення є формальний підхід до розробки зазначених документів та відсутність бажання щодо переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, необхідність використання яких прямо пов'язана з процесом залучення іноземних інвестицій.

Загальні відмінності організації обліку на сільськогосподарському підприємстві

Етапи організації обліку	Складова організації обліку	Характеристика
Методичний – вибір конкретного застосування елементів бухгалтерського обліку	Форма обліку	Можливі всі форми обліку залежно від чисельності працюючих та обсягу доходу
	Оптимальна чисельність працівників облікового апарату	Головний бухгалтер, бухгалтери за ділянками обліку, касир, наявність бухгалтерів за напрямком діяльності (рослинництво, тваринництво) Використання Міжгалузевих нормативів чисельності працівників бухгалтерського обліку, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 26.09.2003 р. № 269, економіко-математичних методів та моделей для оптимізації розрахунків
	План рахунків	Основою є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99 № 291 або спрощений План рахунків, затверджений наказом МФУ від 19.04.2001 № 186 (з субрахунками, що відображають галузеві особливості)
Технічний – вибір способу обробки облікових даних; розробка переліку облікових регістрів	Спосіб обробки даних	Залежно від обсягів діяльності та фінансових можливостей підприємства
	Комп'ютерна програма	Використання конфігурації для сільського господарства
	Облікові регістри	Використання принципу адаптивності під час ведення первинного та поточного обліку
	Кадри, робочі місця	Галузеві спеціалісти
Організаційний – організація роботи облікового апарату	Мотивація праці	Стандартні методи та можливість заохочень в натуральній формі
	Контроль за виконанням функцій	Посадові інструкції, Положення про бухгалтерську службу та ін.

Джерело: узагальнено авторами [2; 6].

Стратегічність, послідовність та ретельність дозволяють створити обліковий процес поетапно з метою подальшого забезпечення управлінців всіх рівнів правдивою, належним чином систематизованою бухгалтерською інформацією, що у свою чергу підвищить ефективність діяльності підприємства в цілому та бухгалтерської служби зокрема, мінімізує ймовірність викривлень у звітності, формуватиме сприятливий мікроклімат у бухгалтерії. Вважаємо, що раціонально організований обліковий процес на будь-якому підприємстві – це інструмент стратегічного управління.

Список використаних джерел: 1. *Акименко О. Ю.* Місце організаційної культури головного бухгалтера у забезпеченні раціональної організації обліку / О. Ю. Акименко // Фінансово-економічна стратегія розвитку в умовах євроінтеграційних процесів: аспекти сталості та безпеки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 5-6 листопада 2014 р.). – Чернігів : ЧНТУ, 2014. 2. *Акименко О. Ю.* Раціональна організація обліку як основа забезпечення ефективного управління підприємством / О. Ю. Акименко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2013. – № 3 (68). – С. 69–74. 3. *Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах* / С. Д. Бутко, М. І. Гурін, С. М. Рогаченко, М. Я. Цейтлін. – К. : Урожай, 1968. – 424 с. 4. *Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник* / за ред. В. С. Леня. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 696 с. 5. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. 6. *Сльозко Т. М.* Організація обліку : навч. посіб. / Т. М. Сльозко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.